

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

рівень вищої освіти - другий (магістерський)
галузь знань - 29 Міжнародні відносини
спеціальність - 293 Міжнародне право
освітня програма - Міжнародне право
вид дисципліни - обов'язкова
факультет - юридичний

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

31 серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Савченко Віктор Олександрович, к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Програму схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол № 14 від 26 червня 2023 року

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Олена УСТИМЕНКО

Програму погоджено с гарантом освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право

Гарант освітньо-професійної програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти
«Міжнародне право»

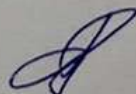

Олександр ГАВРИЛЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від 31 серпня 2023 року, № 1

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Інвестиційне право Європейського Союзу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 293 – Міжнародне право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є розкриття сутності цивільних правовідносин в сфері правового регулювання інвестиційного права Європейського Союзу, що виникають стосовно цінних паперів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких загальних та предметних (професійних) компетентностей:

ЗК-1 знання та розуміння предметної галузі, усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії;

ЗК-3 здатність в умовах розвитку правової науки і державної політики вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, уміння набувати нові знання, використовуючи сучасні інформаційно-освітні технології;

ЗК-6 здатність проводити самостійне, організувати індивідуальне й колективне наукові дослідження в межах здобутої спеціальності, формулювати завдання та складати програму дослідження, підбирати й упорядковувати первинні й вторинні джерела, оформлювати результати наукової діяльності, зокрема створювати якісні наукові тексти, що можуть бути опубліковані у фахових виданнях;

ЗК-7 уміння вести наукову дискусію та спір, відстоювати власні погляди в максимально ефективній, переконливій, коректній і тактовній формі, інтелектуальна чесність і вміння працювати з критикою;

ЗК-10 навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

СК-1 уміння застосовувати набуті знання, вміння й навички в галузі міжнародного права на практиці, здатність розробляти проекти міжнародно-правових актів нормативного та індивідуального характеру;

СК-2 здатність кваліфіковано застосовувати міжнародно-правові акти у різних сферах юридичної діяльності, вміння реалізовувати матеріальні й процесуальні міжнародно-правові норми у професійній діяльності;

СК-3 здатність забезпечувати дотримання вимог міжнародного права, міжнародні зобов'язання України в межах виконання своїх посадових обов'язків;

СК-4 здатність кваліфіковано тлумачити міжнародно-правові акти та давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації з міжнародно-правових питань;

СК-5 здатність брати участь у міжнародних переговорах та роботі міжнародних міждержавних і неурядових організацій, приймати обґрунтовані та ефективні управлінські рішення.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	

2-й	2-й
Лекції	
28 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
14 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота, у тому числі	
108 год.	140 год.
індивідуальні завдання	

1.6. У результаті засвоєння матеріалу навчальної дисципліни «Інвестиційне право Європейського Союзу» студенти повинні:

ПРН 1 Оцінювати природу та характер та регуляторний потенціал міжнародного права; виявляти розуміння меж та механізмів його правового регулювання.

ПРН 2 Розуміє взаємодію міжнародного права з національним законодавством держав, процедуру імплементації міжнародних норм у законодавство України;

ПРН 3 Може оперувати міжнародно-правовими поняттями і категоріями, міжнародно-правовими стандартами та способами їх імплементації в національне законодавство;

ПРН 6 Знає галузі міжнародного права; може назвати міжнародно-правові поняття і категорії, міжнародно-правові стандарти та способи їх імплементації в Україні;

ПРН 8 Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу;

ПРН 12 Готовий брати участь у роботі з укладання міжнародних договорів, підготовки висновків щодо їх юридичної обґрунтованості;

ПРН 15 Здатний складати документи міжнародного офіційного листування; готувати обґрунтовані відповіді на звернення з міжнародно-правових питань;

ПРН 20 Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні положення інвестиційного права Європейського Союзу

Тема 1. Поняття і предмет інвестиційного права Європейського Союзу.

Поняття та види іноземних інвестицій. Класифікація інвестицій. Інвестиційне право Європейського Союзу та її відмежування від міжнародного інвестиційного права. Принципи інвестиційного права Європейського Союзу. Джерела інвестиційного права Європейського Союзу. Інвестиційні відносини: поняття, суб'єкти, об'єкти, зміст. Поняття, види інвестиційного договору. Інвестиційне право Європейського Союзу як навчальна дисципліна.

Тема 2. Європейський Союз як інтеграційне об'єднання у сфері інвестиційної політики.

Характеристика Європейського Союзу. Значення Лісабонського договору. Інтеграція українського енергетичного сектору з ринком Європейського Союзу. Основні інвестиційні інституції в Європейському Союзі. Виключна компетенція Європейського Союзу у прямих іноземних інвестиціях та цілі інвестиційної політики Європейського Союзу. Інвестиційне співробітництво між Україною та Європейським Союзом.

Тема 3. Організаційно-правові основи діяльності на фінансових ринках Європейського

Союзу.

Основні поняття права фінансових ринків Європейського Союзу. Основні суб'єкти та об'єкти фінансових ринків Європейського Союзу. Ліцензування діяльності на фінансових ринках. Придбання та розпорядження кваліфікованою участю в інвестиційній фірмі.

Розділ 2. Особливості інвестиційної політики в Європейському Союзі.

Тема 4. Правове регулювання руху капіталів та руху платежів

Принцип вільного руху капіталу. Принцип вільного руху капіталу у відносинах Європейського Союзу з третіми країнами. Правові механізми залучення третіх країн до процесу лібералізації руху капіталу. Правові аспекти лібералізації руху капіталу в Україні: проблеми та перспективи. Правове регулювання руху платежів.

Тема 5. Розгляд інвестиційних спорів в Європейському Союзі.

Багатостороннє співробітництво щодо захисту іноземних інвестицій. Категорії інвестиційних спорів. ІКСІД як механізм гармонізації міжнародного та національного права ДІД двосторонній договірний механізм вирішення інвестиційних спорів. Міжнародний інвестиційний арбітраж: публічне та приватно-правове регулювання. Арбітражні механізми в Європейському Союзі.

Тема 6. Правове регулювання відносин на ринку цінних паперів.

Обсяг компетенції Європейського Союзу у правовому регулюванні ринку цінних паперів. Тенденції та перспективи розвитку права ЄС у сфері ринку цінних паперів (аналіз проектів актів Європейського Союзу). Наглядові та дорадчі органи фондових ринків Європейського Союзу. Директиви, в яких встановлюються чи деталізуються вимоги щодо прозорості інвестиційних фірм та інших учасників ринку інвестиційних послуг в цінні папери. Правове регулювання запобігання зловживанням на фондовому ринку в acquis Європейського Союзу. Правове регулювання застави грошей та фінансових інструментів в acquis Європейського Союзу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усьо го	у тому числі					Усь ого	у тому числі					
		л	п	л	інд	ср		л	п	л	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Загальні положення інвестиційного права Європейського Союзу													
Тема 1. Поняття і предмет інвестиційного права Європейського Союзу	24	4	2			18	25	2					23
Тема 2. Європейський Союз як інтеграційне об'єднання у сфері інвестиційної політики	24	4	2			18	23						23
Тема 3. Організаційно-правові основи діяльності на фінансових ринках Європейського Союзу	26	6	2			18	27	2	2				23
Разом за розділом 1	74	14	6			54	75	4	2				69

Розділ 2. Особливості інвестиційної політики в Європейському Союзі											
Тема 4. Правове регулювання руху капіталів та руху платежів	24	4	2			18	25				25
Тема 5. Розгляд інвестиційних спорів в Європейському Союзі	24	4	2			18	25				25
Тема 6. Правове регулювання відносин на ринку цінних паперів	28	6	4			18	25	2	2		21
Разом за розділом 2	76	14	8			54	75	2	2		71
Усього годин	150	28	14			108	150	6	4		140

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття і предмет інвестиційного права Європейського Союзу	2
2	Європейський Союз як інтеграційне об'єднання у сфері інвестиційної політики	2
3	Організаційно-правові основи діяльності на фінансових ринках Європейського Союзу	2 (2)
4	Правове регулювання руху капіталів та руху платежів в Європейському Союзі	2
5	Розгляд інвестиційних спорів в Європейському Союзі	2
6	Правове регулювання відносин на ринку цінних паперів	4 (2)
	Разом	14 (4)

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Поняття і предмет інвестиційного права Європейського Союзу. Опрацювання додаткової літератури за темою	18 (23)
2	Європейський Союз як інтеграційне об'єднання у сфері інвестиційної політики. Опрацювання додаткової літератури за темою	18 (23)
3	Організаційно-правові основи діяльності на фінансових ринках Європейського Союзу. Опрацювання додаткової літератури за темою	18 (23)
4	Правове регулювання руху капіталів та руху платежів в Європейському Союзі. Опрацювання додаткової літератури за темою	18 (25)
5	Розгляд інвестиційних спорів в Європейському Союзі. Опрацювання додаткової літератури за темою	18 (25)
6	Правове регулювання відносин на ринку цінних паперів. Опрацювання додаткової літератури за темою	18 (21)
	Разом	108 (140)

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Застосовуються три групи методів навчання:

1. словесні – описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;
2. наочні – демонстрація схем, таблиць, малюнків (за наявності);
3. практичні – формування вмінь і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовується поточний контроль (проводиться після вивчення окремих тем відповідного розділу навчальної дисципліни шляхом оцінювання письмових відповідей студентів на платформі дистанційного навчання). Поточний контроль проводиться з метою оцінювання знань і умінь, набутих під час вивчення тем відповідного розділу. Письмова робота може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести, вирішення змодельованих завдань).

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку на платформі дистанційного навчання. Залікове завдання може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести, вирішення змодельованих завдань.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні заліку з навчальної дисципліни, складає 40. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни (проходженні практики), складає 100.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Разом	Залікова робота	Сума	
Розділ 1			Розділ 2			Контрольна робота, передбачена навчальним планом	60	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6				
25			25			10			

- T1. Поняття і предмет інвестиційного права Європейського Союзу.
T2. Європейський Союз як інтеграційне об'єднання у сфері інвестиційної політики.
T3. Організаційно-правові основи діяльності на фінансових ринках Європейського Союзу.
T4. Правове регулювання руху капіталів та руху платежів в Європейському Союзі.
T5. Розгляд інвестиційних спорів в Європейському Союзі.
T6. Правове регулювання відносин на ринку цінних паперів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

Критерії оцінювання контрольної роботи

Кількість отриманих балів	Критерії отримання відповідної кількості балів
0-2 балів	Результати роботи студента фрагментарні, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення
3-5 балів	Студент розкриває основні положення питань контрольної роботи, володіє елементарними навичками
6-9 балів	Студент розкриває у роботі істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними. Самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки.
10 балів	Знання студента при виконанні контрольної роботи є глибокими, міцними, системними; студент вміє застосовувати знання для вирішення практичних завдань.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Асланян Г. Проблеми імплементації Угоди про партнерство і співробітництво між Європейськими Співтовариствами та їх державами - членами та Україною. *Часопис Парламенту*. 2004. № 5. С. 2-18.

2. Беніцький А.С. Легалізація (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом (проблеми кримінально-правової кваліфікації): Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08. К., 2002. 20 с.

3. Діковська І.А. Міжнародні комерційні контракти: колізійне та матеріально-правове регулювання: Навч. посіб. К.: Алерта, 2016. 322 с.

4. Ентін Л.М. Право Європейського Союзу: основні категорії та поняття. Навчальний посібник. К.: ІМВ КНУ ім. Тараса Шевченка, 2003. 101 с.

5. Європарламент 2004: новий формат «Старого світу». Доповіді ІЄАС. 2004. Вип. № 6 URL: www.ieac.org.ua.

6. Європейське право. Право Європейського союзу. Кн. 2: Матеріальне право Європейського союзу. Муравйов В.І. та ін. 2015. 451 с.

7. Зібрання актів європейського права. Вип. 2: Європейський Союз; упоряд. К.В. Смирнова. 2013. 1063 с.

8. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. Ткаленко Н.В., Ремньова Л.М., Маргасова В.Г. та ін. К.: Кондор, 2015. 232 с.

9. Кібенко О.Р. Глобальна реформа корпоративного права ЄС URL: LawSchool.lviv.ua.

10. Новойтенко І.В. Комерційне право: навч. посіб. К.: Кондор, 2015. 242 с.

11. Правове регулювання сфери захисту прав споживачів у Європейському Союзі та в Україні (комплексне порівняльно-правове дослідження). Кол. авт.: Ісічко А., Мінін О. та ін.; За заг. ред. І.А. Грицяка. К.: ТОВ «АТІКА-Н», 2005. 656 с.

12. Смирнова К.В. Правове регулювання конкуренції в Європейському Союзі: теорія і практика: монографія; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Одеса: Фенікс, 2015. 429 с.
13. Шемшученко С.О. Захист іноземних інвестицій: міжнародно-правові стандарти: монографія. К. : Вид-во «Юридична думка», 2014. 222 с.
14. Щербакова Ю. Цінності об'єднаної Європи: Монографія. К.: ВЦ «Академія», 2014. 208 с.

Допоміжна література

1. Директива Ради від 17 березня 1980 про координації умов випуску, контролю та поширення проспекту, який підлягає опублікуванню при допуску цінних паперів до офіційного котирування на фондовій біржі;
2. Директива Ради від 15 лютого 1982 про регулярної інформації, що підлягає опублікуванню товариствами, акції яких допущені до офіційного котирування на фондовій біржі, і зміни в них.
3. Директива ЄК від 22 грудня 2003 про умови застосування Директиви Європарламенту та Ради від 28 січня 2003 року щодо визначення та публікації привілейованих повідомлень і визначення маніпулювання ринком;
4. Директива ЄК від 22 грудня 2003 про умови застосування Директиви Європарламенту та Ради від 28 січня 2003 року щодо інвестиційних рекомендацій і породжуваних ними конфліктів інтересів.
5. Директива Ради 85/611/ЄЕС від 20 грудня 1985 року про узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень, що стосуються інститутів спільного (колективного) інвестування.
6. Директива Європейського Парламенту та Ради 98/26/ЄС від 19 травня 1998 року щодо кліринго-розрахункової діяльності.
7. Директива Європейського Парламенту та Ради 2001/34/ЄС від 28 травня 2001 року про допуск цінних паперів до офіційного лістингу на фондовій біржі і про інформацію, що повинна бути опублікована про цінні папери.
8. Директива Європейського Парламенту та Ради 2002/47/ЄС від 6 червня 2002 року щодо угод фінансової застави.
9. Директива 97/9/ЄС Європейського Парламенту та Ради 2003/6/ЄС від 28 січня 2003 року про інсайдерську діяльність та маніпулювання ринком.
10. Директива Європейського Парламенту та Ради 2003/71/ЄС від 4 листопада 2003 року про проспекти, що підлягають опублікуванню при відкритій пропозиції цінних паперів або виставленні їх на продаж, що вносить зміни до Директиви 2001/34/ЄС.
11. Директива 2004/39/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 квітня 2004 року щодо ринків фінансових інструментів, що вносить зміни до Директиви 85/611/ЄЕС та Директиви 2000/12/ЄС Європейського Парламенту та Ради, а також припиняє дію Директиви Ради 93/22/ЄЕС.
12. Директива Європейського Парламенту та Ради 2004/109 від 15 грудня 2004 року про гармонізацію вимог щодо прозорості інформації про емітентів, чиї цінні папери допущені до продажу на врегульованому ринку і яка вносить зміни до Директиви 2001/34/ЄС.
13. Директива 2009/110/ЄС Європейського Парламенту та Ради щодо започаткування та здійснення діяльності установами-емітентами електронних грошей та пруденційний нагляд за ними, що вносить зміни до Директиви 2005/60/ЄС та 2006/48/ЄС і скасовує Директиву 2000/46/ЄС: Директива ЄС від 16.09.2009 р. № 2009/110/ЄС.
14. Регламент ЄС № 1060/2009 Стосовно кредитно-рейтингових агенцій від 16 вересня 2009 р.
15. Регламент (ЄС) № 1092/2010 Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 року про макро-пруденційний нагляд Європейського Союзу за фінансовою

системою та про встановлення Європейської ради з аналізу системних ризиків

16. Регламент (Євросоюз) № 654/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року стосовно реалізації прав Союзу на застосування і виконання правил міжнародної торгівлі та внесення змін до Регламенту Ради (ЄС) № 3286/94, що встановлює процедури Співтовариства у сфері спільної комерційної політики з метою забезпечення реалізації прав Співтовариства згідно з правилами міжнародної торгівлі, зокрема тих, що запроваджені під егідою Світової організації торгівлі.

17. Регламент (Євросоюз) № 655/2014 Європейського Парламенту і Ради від 15 травня 2014 року, що запроваджує процедуру Європейського ордеру на збереження рахунку для сприяння транскордонному поверненню боргів у цивільних і комерційних справах.

18. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96 URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.

19. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua>.

20. Цивільно-процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua>.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Бібліотека «Цінні папери України» <http://www.securities.org.ua>.
2. Бібліотека імені В.І. Вернадського www.nbuv.gov.ua.
3. Державна комісія з регулювання фінансових послуг <http://www.dfp.gov.ua>.
4. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку www.ssmc.gov.ua.
5. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>.
6. Київська центральна міська публічна бібліотека ім. Лесі Українки <http://lucl.lucl.kiev.ua>.
7. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.nssmc.gov.ua/press/news>.
8. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького <http://www.odnb.odessa.ua>.
9. Професійна асоціація реєстраторів та депозитаріїв (ПАРД) <http://www.pard.kiev.ua>.
10. Сайт Верховної Ради України www.zakon1.rada.gov.ua.
11. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка <http://korolenko.kharkov.com>.
12. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна <http://www.univer.kharkov.ua>.
13. База даних законодавства ЄС <http://eur-lex.europa.eu>
14. Офіційний портал Європейського Союзу www.europa.eu
15. Офіційний сайт Європейської комісії www.ec.europa.eu
16. Представництво Європейського Союзу в Україні http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm
17. Сайт Європейського парламенту www.europarl.europa.eu
18. Сайт Міжнародного суду ООН <http://www.icj-cij.org>
19. Сайт МЦУІС <http://icsid.worldbank.org/ICSID/>
20. Сайт Ради ЄС www.consilium.europa.eu
21. Сайт ЮНКТАД <http://www.unctad.org>